

Sygn. akt III AUa 1251/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Szczepaniak-Cicha

Sędziowie: SSA Jacek Zajączkowski

del. SSO Anna Rodak (spr.)

Protokolant: sekretarz sądowy Małgorzata Matusiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 marca 2016 r. w Ł.

sprawy **W. L.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o przyznanie świadczenia za okres wsteczny

na skutek apelacji W. L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 22 kwietnia 2015 r. sygn. akt VIII U 3241/14

oddala apelację.

A. A. S. J. Z.

Sygn. akt III AUa 1251/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 lipca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał W. L. emeryturę od 1 lipca 2014 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona zakwestionowała datę przyznania emerytury i wniosła o przyznanie świadczenia z datą wsteczną zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz o wyrównanie emerytury za okres od kiedy przysługiwała.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu wskazał, że ubezpieczona pobierała wcześniejszą emeryturę od dnia 1 października 1996 r. i w dniu 14 lipca 2014 r. złożyła wniosek o ustalenie uprawnień do emerytury z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego. Decyzją z dnia 29 lipca 2014 r. przyznano W. L. prawo do emerytury w oparciu o art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS od dnia 1 lipca 2014 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszony został wniosek o świadczenie.

Wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2015 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na gruncie następujących ustaleń faktycznych:

W. L. ur. (...), pobierająca od 1 października 1996r. tzw. wcześniejszą emeryturę, w dniu 14 lipca 2014 r. złożyła wniosek o ustalenie uprawnień do emerytury z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego.

Zaskarżoną decyzją z dnia 29 lipca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał W. L. emeryturę od 1 lipca 2014 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Sąd Okręgowy powołując się na regulacje zawarte w przepisach art. 100, art. 116 ust. 1 i art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych uznał odwołanie za nieuzasadnione. Sąd wskazał, że obowiązujące przepisy nie zobowiązują organu rentowego do zawiadamiania osób ubezpieczonych, że mogą wystąpić z wnioskiem o emeryturę. Postępowanie w sprawie o przyznanie emerytury wszczyna się na wniosek zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 10 września 2003r., III AUa 1248/02, Pr. Pracy 2005/1/37). A zatem to ubezpieczona jako osoba zainteresowana powinna była zadbać o to, aby we właściwym terminie złożyć wniosek o przyznanie prawa do emerytury, po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego. Dlatego też, pomimo spełnienia przez W. L. przesłanek warunkujących nabycie prawa do emerytury w dniu 5 maja 2002 r., ZUS nie mógł wcześniej przyznać jej prawa do tego świadczenia, niż od miesiąca w którym złożyła wniosek, czyli od lipca 2014 r. Tym samym decyzja organu rentowego jest prawidłowa, a odwołanie podlega oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W apelacji ubezpieczona zaskarżyła w/w wyrok w całości, zarzucając mu naruszenie:

- art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i rozpoznanie sprawy nowego żądania wnioskodawczyni pod względem merytorycznym mimo niewydania przez organ rentowy decyzji w sprawie tego żądania;
- art. 233 § 1 k.p.c. przez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów i błędne uznanie, że pismo wnioskodawczyni z 27 sierpnia 2014 r. jest odwołaniem od decyzji organu rentowego z 29 lipca 2014r.;
- art. 5 k.c. przez uznanie za zgodną z przepisami odmowy wyrównania za okres wsteczny przez organ rentowy świadczenia przyznanego wnioskodawczyni, mimo że w okolicznościach sprawy odmowa ta narusza zasady współżycia społecznego.

Wskazując na powołane wyżej podstawy apelująca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do rozpoznania w trybie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., względnie o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie wyrównania emerytury przyznanej decyzją z 29 lipca 2014r. za 3 lata wstecz.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie może odnieść skutku. Sąd Okręgowy wydał trafne rozstrzygnięcie, które znajduje uzasadnienie w całokształcie okoliczności faktycznych sprawy oraz w treści obowiązujących przepisów prawnych.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do argumentów podnoszonych w odwołaniu i akcentowanych również w apelacji a dotyczących niezastosowania art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. wskazać należy, że istniała w przedmiotowej sprawie merytoryczna możliwość rozpoznania żądania przyznania świadczenia za okres wsteczny. Decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 29 lipca 2014 r. jest decyzją pierwszorazową, organ rentowy wskazał datę, od której przysługuje świadczenie, wnioskodawczyni okoliczność, że ta data ustalona jest nieprawidłowo podnosiła już w odwołaniu i w odpowiedzi na odwołanie organ rentowy odniósł się do tej kwestii wskazując na treść art. 129 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ten przepis jest podstawą rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego. Sąd Apelacyjny w pełni podziela zarówno ustalenia faktyczne, które w istocie są niesporne, jak i ocenę dowodów, a w szczególności wywody prawne dokonane przez Sąd I instancji.

Przedmiotem sporu niniejszej sprawy jest data, od której organ rentowy winien przyznać i wypłacić ubezpieczonej emeryturę z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego.

Zdaniem wnioskodawczyni świadczenie to powinno zostać jej wypłacone za 3 lata wstecz od daty złożenia wniosku, bowiem w ocenie apelującej organ rentowy popełnił błąd w postaci nieudzielenia jej informacji w zakresie możliwości złożenia przez nią wniosku o emeryturę z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, brak jest podstaw do uznania słuszności stanowiska apelującej. Zgodnie bowiem z treścią art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) świadczenie wypłaca się wprawdzie od dnia powstania prawa do tych świadczeń, jednakże nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. W sprawie niesporne jest, że wniosek o emeryturę ubezpieczona złożyła 14 lipca 2014 r., a zatem prawidłowo organ rentowy przyjął jako datę wypłaty świadczenia 1 lipca 2014 r., to jest od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Ponadto, treść art. 100 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, regulująca kwestię nabycia prawa do świadczeń, przewiduje, że powstanie prawa do świadczeń ubezpieczeniowych następuje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, a regulujący kwestie wypłaty świadczeń art. 129 ust. 1 ustawy, nakazuje wypłacanie świadczenia od dnia powstania prawa, nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Z przytoczonej regulacji wynika, że nabycie prawa do świadczeń, wynikające ze spełnienia wymaganych ustawą warunków, nie można utożsamiać z obowiązkiem jego wypłaty. Istniejące w tym zakresie wątpliwości zostały wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który stwierdził, że przyznaniem świadczenia jest ustalenie prawa do jego pobierania, a więc wypłaty (por. uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1989 r., III UZP 11/89, OSNCP 1990 nr 6, poz. 72 i wcześniejszą uchwałę z dnia 10 sierpnia 1988 r. III UZP 22/88, OSNCP 1989 nr 12, poz. 194). W związku z tym ustalenie prawa do świadczenia przez stwierdzenie spełnienia jego warunków nie odpowiada przyznaniu świadczenia, bowiem spełnienie warunków do świadczenia nie może nastąpić, jeśli nie zostanie złożony przez osobę zainteresowaną stosowny wniosek.

Brak jest także podstaw do przypisania organowi rentowemu błędu w postępowaniu przed tym organem, gdyż uprawnienia wynikające z systemu zabezpieczenia społecznego, w tym prawo do emerytury są wyczerpująco uregulowane w przepisach powszechnie obowiązującego prawa. Przepisy ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jasno wskazują od jakiej daty wypłaca się emeryturę. Emerytura jest świadczeniem wnioskowym, a ustawa nie nakłada na organ rentowy obowiązku pouczenia o możliwości złożenia wniosku o emeryturę. Jedną z zasad demokratycznego państwa prawnego jest wymóg jawności prawa, który umożliwia każdemu zainteresowanemu zapoznanie się z obowiązującym stanem prawnym. W związku z zasadą jawności prawa obowiązuje również zasada: „nieznajomość prawa szkodzi”, podkreślająca, że osoby uczestniczące w obrocie prawnym powinny wykazać się aktywnością w ustalaniu swojej sytuacji prawnej.

Odnosnie zaś podniesionego w apelacji zarzutu nieuwzględnienia przez Sąd Okręgowy w stosunku do sytuacji ubezpieczonej zasad współzycia społecznego, wskazać należy, że w prawie ubezpieczeń społecznych nie stosuje się klauzul generalnych zasad współzycia społecznego (por. postanow. Sądu Najwyższego z 27 października 2009r., II UK 81/09, Lex nr 574541). Przepisy prawa z zakresu ubezpieczeń społecznych są przepisami bezwzględnie obowiązującymi i przy ich stosowaniu ani organ rentowy ani sąd nie mogą mieć na uwadze zasad współzycia społecznego; przepisy te muszą być bezwzględnie przestrzegane w stosunku do wszystkich nawet, jeśli jawią się one osobie zainteresowanej jako subiektywnie niesprawiedliwe.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Przewodniczący: Sędziowie: